

(Kort bemærkning).

Egil Møller (DF):

Det er ikke så længe siden, jeg var heroppe og stille ministeren et spørgsmål om reel ligestilling. Ministeren svarede ikke, og det er vel formentlig, fordi ministeren har glemmt mit spørgsmål, så jeg skal gentage det.

Reel ligestilling, når man skal skaffe sig en passende bolig her i landet, må vel være, at alle mennesker behandles ens, når de stiller sig op i boligkøen. Den nugældende lovgivning er jo sådan, at der er en positiv særbehandling over for flygtninge og indvandrere, som skal boligplaceres i det danske samfund. Jeg savner ministerens svar på, om det virkelig kan være rigtigt, at den lovgivning, der nu er på det område, er en reel ligestilling?

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 154:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af partnerskabsaftalen mellem på den ene side medlemmerne af gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet og på den anden side Det Europæiske Fællesskab og dets medlemsstater undertegnet i Cotonou den 23. juni 2000, de dertil knyttede protokoller, erklæringer og aftalens slutakt samt af intern aftale om finansiering og forvaltning af Fællesskabets bistand i henhold til finansprotokollen til ovennævnte aftale undertegnet i Bruxelles den 18. september 2000.

Af ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegeard).

(Fremsat 21/3 2001).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jeppe Kofod (S):

Partnerskabsaftalen mellem gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavsområdet på den ene side og Det Europæiske Fællesskab på den anden side er en fantastisk vigtig aftale, der ikke blot fornyer Lomé-konventionerne, men som be-

kendt også danner rammerne om EU's udviklingssamarbejde med de 77 såkaldte AVS-lande. Cotonou-aftalen, som den jo kaldes, er ikke blot et kursskifte, men vel nok verdens mest omfattende aftale om handel, bistand og samarbejde.

For Socialdemokratiet er der ingen tvivl om, at de 15 EU-lande både hver især og i fællesskab har en dyb forpligtelse til at styrke den økonomiske, kulturelle og sociale udvikling i netop disse AVS-lande.

Frem for alt har de mindst udviklede lande og fattigste befolkningsgrupper vores helt klare hovedprioritet. Ved konsekvent at bekæmpe fattigdommen er vi med til at skabe en mere retfærdig verden og fremme en bæredygtig udvikling. Cotonou-aftalen udgør et godt grundlag for at give de 77 AVS-lande et tiltrængt løft.

Senest har vi set et stærkt initiativ fra EU, hvor ikke blot de fattigste AVS-lande, men alle verdens mindst udviklede lande stort set får fri markedsadgang til EU, dog med en overgangsperiode for sukker, ris og bananer.

Der er en række nye og gode elementer i aftalen, og jeg skal blot fremhæve nogle få af dem.

Først og fremmest er vi meget tilfredse med, at principperne om menneskerettigheder, demokrati og god regeringsførelse er blevet styrket i aftalen. Netop de principper er helt afgørende for en konsekvent fattigdomsbekæmpelse.

Vi mener også, at det er vigtigt at sende et signal om, at manglende respekt for demokrati og menneskerettigheder kan føre til en afbrydelse af samarbejdet. Dernæst er det vigtigt at sikre en mere effektiv anvendelse af bistandskronerne ved at gøre tildelingen af ressourcer betinget af behov og opfyldelse af målsætninger for udviklingssamarbejdet.

Endelig er der i Cotonou-aftalen indsat en artikel om migration, hvor AVS-landene tilbagetager egne statsborgere, f.eks. illegale indvandrere, der ulovligt befinder sig i EU. Det er vi også meget tilfredse med.

Sidst, men ikke mindst er der et nyt element i aftalen om indgåelse af regionale samarbejdsaftaler. Det er et vigtigt skridt i forhold til de her landes integration i verdensøkonomien og en øget markedsadgang til EU for f.eks. landbrugsvarer. Og netop for landbrugsvarer er der stærkt tiltrængt en øget markedsadgang for de her lande.

Alt i alt mener Socialdemokratiet, at aftalen udgør et godt grundlag for det fremtidige udviklingssamarbejde med de 77 AVS-lande. Og på den baggrund kan vi i dag tilslutte os forsla-

get til folketingsbeslutning om ratifikation af Cotonou-aftalen.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Det var jo en utrolig positiv beskrivelse af Cotonou-aftalen, som vi i Enhedslisten ikke deler. Det skal jeg komme tilbage til i mit ordførerindlæg. Men jeg vil bare spørge den socialdemokratiske ordfører om to ting.

For det første: Deler Socialdemokratiet det fuldstændig uindskrænkede krav, der er til underskriverlandene, om overholdelse af TRIPS-aftalen? Det er vel nærmere i en skærpet udformning, hvis man grundigt læser, hvad der står, og de undtagelser, der lidt lægges op til i TRIPS-aftalen, nedtones i det, der står i Cotonou-aftalen.

Det andet spørgsmål, jeg godt kunne tænke mig den socialdemokratiske ordfører forholdt sig til, er spørgsmålet om, hvorfor Cuba ikke er en del af denne aftale. Det synes jeg kunne være interessant at høre, for i Enhedslisten har vi den opfattelse, at krav om demokrati og menneskerettigheder er noget, der skal rejses over for alle lande og ikke kun over for udvalgte lande. Så jeg kunne godt tænke mig at høre, hvad der er den socialdemokratiske ordførers opfattelse af, hvorfor Cuba ikke er med i denne aftale.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Tak til hr. Søren Søndergaard for de to spørgsmål.

Der er ingen tvivl om, at der er mange ting i den her aftale, som vi skal have en teknisk diskussion om. Jeg er helt med på, at der kan være problematiske forhold i TRIPS-aftalerne, som hr. Søren Søndergaard nævner. Vi har senest set, hvordan nogle firmaer udnytter de her TRIPS-aftaler til at anlægge sag mod den sydafrikanske regering. Og der er ingen tvivl om, at det er noget af det, vi skal have kigget på.

Men generelt vil jeg gerne sige, at Cotonou-aftalen efter vores opfattelse er et kæmpeskridt for de 77 AVS-lande, som vi her taler om. Og det er det, som er afgørende for, at vi kan anbefale, at vi tilslutter os ratifikation af aftalen. Det synes jeg man skal holde fast i.

Dermed ikke sagt, at der ikke skal ske mere, når det gælder hele EU's indsats over for verdens fattigste lande. Der er en reformproces i gang, og det ved hr. Søren Søndergaard i øvrigt også, ikke mindst med den danske kommissær i

spidsen, og det synes jeg vi skal støtte alt det, vi kan. Men denne aftale er efter vores opfattelse altså et vigtigt skridt på vejen.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg tror ikke, den socialdemokratiske ordfører fik tid til at svare på spørgsmålet om Cuba. Så vidt jeg er orienteret, blev Cuba den 14. december 2000 optaget som land nr. 78, og derfor kunne jeg godt tænke mig at høre, hvorfor de ikke er omfattet af denne aftale, som ifølge den socialdemokratiske ordfører jo er så god.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Som sagt til hr. Søren Søndergaard synes jeg, at de tekniske ting omkring aftalen, også om, hvorvidt og hvorfor Cuba ikke er omfattet, skal vi tage under udvalgsdrøftelsen, og vi vil gå meget åbent ind i udvalgsarbejdet om den her aftale. Men jeg synes, det er lidt meget at hænge hele denne ellers' udmærkede aftale op på det spørgsmål. Det er faktisk en god aftale, også for udviklingslandene.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Søren Søndergaard for den sidste korte bemærkning i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Nu var jeg bare politisk interesseret i at få Socialdemokratiets holdning til det her spørgsmål. Men selvfølgelig tager vi det da under udvalgsbehandlingen, og jeg håber så bare, at Socialdemokratiet især vil interessere sig for, om det eventuelt er sådan, at vi har at gøre med en aftale, som endnu en gang bruges som et politisk redskab, hvor man stiller én type krav til nogle lande og en anden type krav til nogle andre lande, altså at vi endnu en gang står over for et udtryk for den dobbeltmoral, som hersker i EU's udenrigspolitiske linje.

(Kort bemærkning).

Jeppe Kofod (S):

Til hr. Søren Søndergaard: Der skal ikke herske nogen som helst tvivl om, at vi mener, at der bør stilles krav om respekt for menneskerettigheder og demokrati og god regeringsførelse til alle lande – til alle lande. Denne aftale omfatter jo i øvrigt heller ikke alle udviklingslandene. Der er en

række lande, der ikke er med i aftalen, som vi også skal stille krav til.

Så med de ord synes jeg, vi skal gå lidt konstruktivt ind i udvalgsarbejdet og så prøve at få det gode ud af den her aftale og prøve at understrege det vigtige i aftalen netop omkring de her spørgsmål, hvor man kan se, at principperne i aftalen jo følger den linje, som også et bredt flertal i det danske Folketing har lagt, når det gælder udenrigspolitikken og bistandspolitikken. Det synes jeg er værd at notere, og det er altså et fremskridt i forhold til tidligere.

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Hr. Jens Hald Madsen som ordfører.

Jens Hald Madsen (V):

Det her er et fremskridt. Det er et godt skridt på vejen frem mod frihandel. Der er mange gode elementer, og overordnet viser det jo én ting i forhold til den debat, som ATTAC-bevægelsen har bragt op, om, at internationale organisationer er roden til alt ondt med hensyn til at skabe noget samarbejde, noget frihandel, nemlig at internationale organisationer kan bruges til at lave et godt, sobert stykke arbejde, og det synes jeg faktisk at den her aftale på en meget god måde illustrerer.

Faktisk kan Venstre i forhold til vores eget bistandsoplæg genkende mange gode principper, bl.a. spørgsmålet om at stille krav om menneskerettigheder, om demokrati, om god regeringsførelse, og hvis man har manglende respekt for det, ja, så har det en konsekvens, så afbryder vi samarbejdet. Og hvis vi f.eks. har særlig alvorlige tilfælde af korruption, ja, så kan det også betyde en afbrydelse af samarbejdet. Det er lige præcis det, der står i Venstres oplæg.

Der står videre i den her aftale, at man vil stille nogle særlige krav, i forbindelse med at AVS-landene skal indgå en aftale, hvor de har en forpligtelse til at tage deres statsborgere tilbage. Det er fint. Det har Venstre også med i sit oplæg. Der er bare ét problem: Danmark kan ikke gå med til det på grund af de danske forbehold.

Man kunne så sige, at det, at man også følger op på, at man vil lave en vurdering af bistandsbehovet, at man vil kigge på resultaterne af det hidtidige udviklingssamarbejde med det pågældende land og ud fra det se, om man skal fortsætte samarbejdet, er fint. Det har Venstre også med i sit nye oplæg.

Det, man så kan sige, er, som også hr. Søren Søndergaard var inde på: Hvorfor skal det

egentlig kun være gamle kolonistater? Hvorfor gjorde man det ikke mere globalt? Venstres udgangspunkt er, at hvis vi skal sørge for, at de fattige lande, tredjeverdenslandene, skal gøres uafhængige og frie, så skal det gøres ved fri handel og ikke kun for kolonistater, men det er en god begyndelse.

Hvad er der så af problemer? Jo, problemet er det her. Prøv engang at se! Det er jo ikke total frihandel. Der er jo en masse forbehold med tekstiler og forarbejdning og bearbejdning, og hvad ved jeg. Det er et problem. Jeg hører i min øresnegl, at det her er en forenklings. En forenklings? Der er altså et stykke vej igen.

Derfor ser vi meget positivt på det her. Vi vil støtte det, vi vil også gerne diskutere, om der skulle være små nuancer, der kunne ændres. Men alt i alt må vi sige, at det er første skridt på vej mod mere frihandel, som vi trænger så meget til.

Gitte Seeberg (KF):

Jeg skal blot på Det Konservative Folkepartis vegne meddele vores tilslutning til ratifikationen af denne aftale.

Margrete Auken (SF):

I modsætning til Enhedslisten er SF meget tilfreds med principperne i denne aftale. Grundsuppen er god. At der så er en hel del hår i den og måske nok til en hel paryk, skal jeg ikke bestride. Der er meget at tage fat på, når vi skal undersøge nøjere, hvordan vi får de her ting implementeret. Det er jo klart, at hvis man f.eks. får nogle aftaler, som kommer til at minde om Sydafrikaaftalen, hvor hele eurocentrismen er på fuldt blæs, så er det ikke sjovt.

Det må være sådan, at netop de principper for en jævnbyrdighed og fairness kommer til at slå helt anderledes igennem, end de har gjort hidtil. Men jeg mener også, at det netop ligger i principperne i aftalen, at den er så god, så man selvfølgelig skal arbejde for at få den ratificeret hurtigst muligt.

Det hører også med, at man med disse lande, som hidtil har været puttet ned i den samme sæk, uden at de i og for sig havde ret meget til fælles, hvormed man har opnået, at de har bekæmpet hinanden indbyrdes, har skabt meget svage modparter til de stærke lande.

Hvis man derimod arbejder for en regionalisering, som der ligger i forslaget her, er der jo en chance for, at disse lande kan komme til at spille en ordentlig rolle som modspiller til EU, hvis EU

så oven i købet vil leve op til det, som man siger i principperne. Det mener jeg vi har grunde til at forvente, for det er jo en debat, der kører på et forholdsvis kvalificeret niveau.

Så jeg synes, vi skal sige både tak for, at vi har fået forslaget, og også tak for udfordringen. Hårdt arbejde er jo det bedste middel mod lediggang, og der er virkelig oplæg til hårdt arbejde i denne konvention, hvis ikke alle hr. Søren Søndergaards skrækvisioner, som har noget for sig, skal gå i opfyldelse alle sammen.

Så vil jeg i øvrigt også mene i forhold til diskussionen om Cuba, at det vel ikke er umuligt, at Cuba kan komme med, hvis de vil. Det kan vel hverken være hr. Søren Søndergaard eller SF, der skal sige, at heller ikke de skal leve op til krav om demokrati og god regeringsførelse. Jeg går ud fra, at hr. Søren Søndergaard er enig med mig i, at det er et godt krav at stille. Vi vil så bare gerne have det på sådan et niveau, at vi kan være bekendt at komme med det overalt i verden og ikke være sådan lidt selektive, som vi kender det i forhold til Mellemøsten f.eks., men at man virkelig gennemfører det hele vejen igennem, at vi kan få de her ting til at fungere.

Men vi vil gerne bede ministeren love os, at Danmark i hvert fald også vil synes, at Sydafrikaaftalen ikke er noget, man kan være stolt af, og at det altså ikke er særlig hensigtsmæssigt heller, når man kommer og ser ... Jo, der er jo et punkt til, og det er forholdet mellem EU's landbrugsordninger og så det, man kalder frihandel, sådan sagt lidt over til højre side af salen.

Den der forestilling om, at frihandel skulle være noget, kapitalister gik ind for, er altså en meget, meget stor misforståelse, som især har været udbredt på venstrefløj, men indimellem også dukker op på højrefløj, hvor de tror, at de går ind for frihandel. Nej, de skal have subsidier og kvoter og toldmure, og hvad ved jeg, og alt, hvad de kan for at få dem, knokler de også med. Så det må jo indgå i vores krav til en fair frihandel, at de der meget subsidierede ordninger, som bagefter skal ud og konkurrere med de her lande, hører op, hvis det her skal give mening.

Så tilslutning fra SF, men samtidig en erkendelse af, at det her er hårdt arbejde, som vi jo håber at vi ikke bliver alene om, men i hvert får regeringen og Enhedslisten med på.

Jeg kan godt høre, det bliver sværere at få Venstre og De Konservative med. De synes egentlig, at man skal sørge for, at de stærkeste beskyttes i deres eneret til verden, og så kan de svage sådan få lidt smuler fra de riges bord, og

en vognladning agurker i ny og næ kan de få lov til at sende til os.

Klaus Kjær (DF):

Da Dansk Folkepartis ordfører på dette beslutningsforslag, hr. Peter Skaarup, ikke kan være til stede, skal jeg på vegne af Dansk Folkeparti kort komme med partiets holdninger til forslaget.

Dansk Folkeparti kan i det store og hele tilslutte sig partnerskabsaftalen, Cotonou-aftalen, for udviklingssamarbejde mellem på den ene side EU-landene og på den anden side de 77 AVS-lande.

Det er fornuftigt, at der skabes øget markedsgang i EU til disse lande, som derved kan forbedre deres virkemuligheder i forhold til frihandel og dermed bedre økonomiske vilkår for deres industrier og eksport.

Dansk Folkeparti kan også støtte aftaler, der eventuelt kan indgås om tilbagetagelse af egne statsborgere og tilbagevenden. Dansk Folkeparti mener, at sådanne eventuelle aftaler skal indgås bilateralt af Danmark, i og med at vi har forbehold på området.

Søren Søndergaard (EL):

Det er selvfølgelig heller ikke en særlig vigtig aftale, eftersom der åbenbart er en række partier, som ikke ønsker at sige, hvad de mener om den. Det vil vi gerne, fordi vi mener, at det faktisk er halvstore ting, som er på dagsordenen.

Denne aftale, Cotonou-aftalen, er en fortsættelse af det gamle Lomé-system, som siden midt af 1970'erne har knyttet en lang række ulande til EU gennem et system af handelspræferencer, ordninger for ulandsbistand m.m.

Der har aldrig været nogen særlig anledning til at rose Lomé-aftalerne til skyerne. De har gennem tiderne været problematiske af en række grunde og har også på sine egne forudsætninger slået fejl på en række områder.

Der har dog været visse fordele knyttet til Lomé-aftalerne for mange af de mindst udviklede lande, ikke mindst de handelspræferencer på EU-markedet, som har været et bærende element lige fra begyndelsen.

I dag går den globale udvikling i en anden retning end ved Lomé's begyndelse. I dag går den globale udvikling i retning af frihandel, som står højt på menuen, og det har allerede fået en del konsekvenser for Lomé-landene. Man behøver bare at tage en sag som banansagen frem for at vise, hvilke problemer der ligger gemt i WTO-systemet.

Et hovedtræk ved Cotonou-aftalen er afvikling af Lomé-landenes generelle præferencer på EU-markedet til fordel for frihandelsaftaler mellem EU og de enkelte lande eller områder – aftaler, som skal være i overensstemmelse med WTO-reglerne. Det er der efter Enhedslistens opfattelse en del problemer i.

For det første står en lang række af ulandene til at tabe på den type frihandelsaftaler, man forestiller sig under Cotonou-aftalen. Der vil være en del af de nuværende ikkegensidige handelsindrømmelser fra EU til AVS-landene, der ikke vil overleve.

For det andet er der en overhængende fare for, at aftalerne vil være til skade for den regionale integration, f.eks. SADC-initiativet. Det er i hvert fald et af de spørgsmål, som vi gerne vil have yderligere belyst under udvalgsbehandlingen.

Endelig synes vi også, det er dårlige nyheder, at Cotonou skal bringe relationerne til AVS-landene i overensstemmelse med WTO-reglerne, af den grund at der inden for WTO er tale om meget ringe præferencer for de mindst udviklede lande.

Også på andre områder trækker Cotonou efter vores opfattelse i den forkerte retning. Det gælder f.eks. i spørgsmålet om intellektuel ejendomsret, som endelig er kommet på den politiske dagsorden takket være en række medicinal-selskabers sagsanlæg mod den sydafrikanske regering.

I aftalen gentages det som i mange andre aftaler mellem EU og ulande, at TRIPS-aftalen skal overholdes til punkt og prikke. Og ikke nok med det er der formuleringer i aftalen, som kan tolkes derhen, at den fleksibilitet, TRIPS-aftalen i dag yder på spørgsmålet om patent på liv, skal ignoreres. Det er i lodret modstrid med det forslag, gruppen af afrikanske lande lykkeligvis har fremsat i TRIPS-regi. Enhedslisten ønsker ikke at bidrage til, at fleksibiliteten, hvad angår patent på liv, bliver ringere, tværtimod.

Også på andre økonomiske områder er der grund til at kigge nærmere på den her aftale. Det gælder f.eks. spørgsmålet om investeringer, hvor teksten råber på yderligere beskyttelse for investorer, men ikke nævner noget om investoreres pligter. Det er efter vores opfattelse en forkert tilbagegang, som kan bidrage til, at ulandene svækkes over for de multinationale selskaber.

Mange tilhængere af aftalen vil givetvis lægge megen vægt på, at demokrati og menneskerettigheder skal fremmes. Det er selvfølgelig et per-

spektiv, som Enhedslisten fuldt ud tilslutter sig, men samtidig mener vi, at troværdigheden af de store ord bliver alvorligt skadede, hvis der bliver tale om en opportunistisk brug af kravet om menneskerettigheder og demokrati.

Ifølge de oplysninger, som vi har, har man stillet Cuba over for krav, som man ikke har stillet til andre lande, og i så fald er det med til at skabe en dobbelt standard, som vi finder uacceptabel. Det er klart, at det også er noget af det, som vi vil have nærmere undersøgt under udvalgsbehandlingen.

Alt i alt er der en række problemer, som vi vil komme ind på i det videre arbejde.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Mange af de punkter, som hr. Søren Søndergaard nævnte, er punkter, som vi er enige i skal rejses, selvfølgelig. Og vi er også enige om, at meget af det her skal laves om. Jeg sidder jo også i det danske Folketing for at lave en hel masse om i Danmark, og jeg ville synes, at det var meget nedslående, hvis de regler, der gjaldt, i og med at jeg har underskrevet grundloven, ikke også stod til at ændre.

Jeg vil spørge hr. Søren Søndergaard, om han ikke vil fortælle, hvordan de her lande skal få en chance. Når vi har en præferenceaftale, så lever de fuldstændig på nåden, og den har været meget, meget, meget spinkel i det her forløb, og de har ikke kunnet alliere sig med hinanden.

I og med at de indgår en frihandelsaftale og har rettigheder og pligter og oven i købet har det regionale element med sig, så kan man jo forestille sig – det er ikke sikkert, det går sådan – at de også kan begynde at gå ind i de her sammenhænge.

Så er der selvfølgelig et krav til os om at støtte, at vi får en meget mere fair frihandel end den, vi har i øjeblikket, at vi får en mere bæredygtig frihandel end den, vi har i øjeblikket, og at der kan laves sanktioner – hvilket jeg tror er meget vigtigt – når det her bliver brudt. Og så skal vi i øvrigt have en bedre bistandshjælp, for det giver jo heller ikke mening, hvis de ikke får den hjælp den anden vej rundt.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jeg har to svar til fru Margrete Auken.

Det, der adskiller det danske Folketing og WTO, er, at der er en offentlighed omkring det danske Folketing, der giver folk mulighed for at

diskutere og påvirke. Det eksisterer ikke omkring WTO, og derfor er det meget vanskeligere at påvirke WTO, og derfor er WTO ikke noget, der bare minder om en demokratisk forsamling, som det danske Folketing.

Det andet svar, jeg vil give, er, at tredjeverdenslande selvfølgelig skal have støtte fra de rige lande og EU-landene til at lave den bedst mulige aftale. Det her er ikke den bedst mulige aftale.

Så kan det selvfølgelig være, at udviklingsministeren i sit indlæg kan gennemgå alle de steder, hvor Danmark har stillet forslag om, at denne her aftale mere skulle være til fordel for ulandene, og at udviklingsministeren meget præcist kan redegøre for, hvordan Danmark har kæmpet en lang kamp for at gøre denne her aftale bedre, men at de øvrige EU-lande har insisteret på, den skulle være så dårlig, som den er.

Så må vi forholde os til det. Så må vi forholde os til den kendsgerning, at det ikke er lykkedes at komme længere, men forudsætningen må dog være, at vi får den redegørelse fra udviklingsministeren om den store og lange kamp for forbedring.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg beklager meget, hvis hr. Søren Søndergaard har hørt det, som om jeg har sagt, at WTO lignede det danske Folketing. Det vil være en beskyldning af de grovere, især mod det danske Folketing.

Det, der var min tanke med det, var, at ting kan laves om, og jeg mener, at WTO er det sted, vi har i øjeblikket til at lave et internationalt regelværk. Og WTO skal laves om.

Det, som hr. Søren Søndergaard hele tiden mangler, og det er jo sådan en almindelig plage for Enhedslisten, er at komme med at bud på, hvordan man så gør det. Og jeg er ikke tilfreds med Brabrand Boligforening. Det er hele verden, der skal forene sig. Vi vil godt se nogle modeller, hvor vi kan se, hvordan vi kan lave nogle faste aftaler med hinanden, så det kan gå igennem.

Jeg mener faktisk, at den diskussion, der bl.a. er om WTO – ikke mindst på grund af den organisation, eller hvad man nu kalder ATTAC – spiller en meget stor rolle, og det er jo et af de steder, hvor vores partier skal gøre en aktiv indsats.

Så vil jeg til sidst spørge hr. Søren Søndergaard, når hr. Søren Søndergaard siger, at tredje-

verdenslande skal have støtte til at lave den bedst mulige aftale: Hvornår har man set en stærk og en svag lave en aftale med hinanden, som faldt ud til ugunst for den stærke part?

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jamen jeg synes ikke, det er så frygtelig svært. Altså Danmark er medlem af EU, det anerkender vi fuldt ud i Enhedslisten at Danmark er. Vi er imod det, og vi arbejder for udmeldelse, men Danmark er medlem af EU. EU indgår en aftale med en række tredjeverdenslande. Og den aftale synes vi skulle være til større gavn for tredjeverdenslandene. Så siger vi, at den danske opgave i det forløb selvfølgelig må være at gøre den aftale så god som mulig for tredjeverdenslandene.

Hvis udviklingsministeren kan komme op og forklare om det utrættelige arbejde, som den danske regering har gjort for at forbedre den her aftale, og fortælle om, hvordan vi gang på gang i forhandlingerne omkring det her er blevet nedstemt og trynet af de andre EU-lande, fordi de ikke ville have, at den skulle være bedre, så må vi jo erkende det som en realitet. Men indtil det er sket, er det altså vores opfattelse, at Danmark skal kæmpe for, at denne her aftale bliver bedre.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Det kan vi også godt, selv om vi skynder os at ratificere den. Det er jo en rammeaftale, der kan gøres meget ved hen ad vejen.

Jeg ville jo i og for sig synes, at perspektivet var mere nedslående, hvis det var sådan, at alle de andre, modstandere, lå på den anden side, og så var alle vennerne her. Efter at have siddet og hørt nogle af de borgerlige i de her diskussioner, så tænkte jeg, at det ikke så godt ud. Faktisk har vi gode allierede i resten af EU, og spørgsmålet er stadig væk at få rejst den her debat, hvor hr. Søren Søndergaard og jeg er enige om, hvad der i sidste ende skal være indholdet i den, på et sådant niveau, at den faktisk kan blive det, der kommer til at styre.

En aftale som denne her, men det kan jeg jo have uret i, har muligheden for at blive både fyldt ud – altså blive implementeret – på en måde, som gør, at den bliver fair. Det, der har været tidligere med præferenceaftalerne, er, at de i bedste fald har ført til ingenting og i værste fald – det kan vi jo så se – har det øget afstanden mellem rige og fattige lande.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Jamen jeg deler ikke fru Margrete Aukens opfattelse af, at det er lettere at gøre en dårlig aftale god, efter at den er indgået. Jeg tror, det er bedre at lade være med at indgå en dårlig aftale, men insistere på, at aftalen skal være i orden fra starten af.

Det er i al beskedenhed det, der er vores forslag, men stadig væk: Vi kan jo blive overbevist af udviklingsministeren. Det kan jo være, udviklingsministeren kan fortælle om, hvordan man fra den danske regerings side er kommet med en række forslag til at gøre den her aftale bedre, men er blevet afvist af de øvrige EU-lande. Så må vi jo konstatere, at det er realiteten, og så må vi forholde os til det, men vi venter på, at udviklingsministeren besvarer det.

Anders Samuelsen (RV):

Da vores ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne læse følgende op:

Partnerskabsaftalen mellem på den ene side medlemmerne af gruppen af stater i Afrika, Vestindien og Stillehavet, de såkaldte AVS-lande, og på den anden side Det Europæiske Fællesskab og dets medlemstater markerer nogle vigtige målsætninger for EU's udviklingssamarbejde.

Aftalens vigtigste elementer er bistand og handel. Aftalens hovedformål er at styrke og fremskynde den økonomiske, kulturelle og sociale udvikling i AVS-landene med henblik på at bidrage til fred og sikkerhed og fremme et stabilt og demokratisk klima.

Gennem fattigdomsbekæmpelse bestræber man sig både på at fremme bæredygtig udvikling og på gradvis integration af AVS-landene i verdensøkonomien.

Aftalen, der går under navnet Cotonou-aftalen, er indgået for en periode på 20 år, men den træder først i kraft, når samtlige EU-medlemslande, Fællesskabet og to tredjedele af AVS-landene har ratificeret aftalen. Hvis beslutningsforslaget her vedtages, bliver Danmark det første EU-medlem, der ratificerer. Derfor kan der gå både vinter og vår, før aftalen er på plads.

Set gennem radikale briller er det svært at styre utålmodigheden. Der er et ubeskriveligt stort behov for at få oversat aftalens ord til handling. Aftalens præambel udtrykker alt det rigtige, der burde ske. Ambitionsniveauet fejler ikke noget, men der er mange forudsætninger, der skal opfyldes. Det håber vi så vil ske.

Det Radikale Venstre er i øvrigt meget tilfreds med at konstatere, at der på en række områder er overensstemmelse mellem hovedmålsætningerne i aftalen og de danske udviklingspolitiske målsætninger. Det er for Det Radikale Venstre vigtigt, at danske bistandsmidler, hvad enten de formidles bilateralt eller multilateralt, forfølger de samme mål.

Det Radikale Venstre lægger en særlig vægt på aftalens artikel 19 og 20, hvor der fokuseres på fattigdomsbekæmpelse, bæredygtig udvikling og AVS-landenes integration i verdensøkonomien, samt på artikel 37, stk. 9, der indebærer toldfri adgang i EU for stort set alle produkter fra alle de mindst udviklede lande, ikke kun de mindst udviklede AVS-lande. Det er og bliver et centralt omdrejningspunkt, at ulandene bliver en del af verdensøkonomien, og derfor også at toldbarriererne over for ulandenes produkter fjernes. Det er pinligt for den rige verden, at det ikke allerede forholder sig sådan i dag.

Det Radikale Venstre kan ikke overraskende tilslutte sig, at Danmark ratificerer Cotonou-aftalen, og vi krydser fingre for, at den snart må træde i kraft og blive omsat til handling. Vi er i en tid, hvor skellet mellem rige og fattige øges dag for dag, og et stabilt verdenssamfund kræver en stor og hurtig indsats, og det er en opgave, vi alle må tage på os og stå sammen om. Vi må presse vore udenlandske kolleger, hvis de tøver med at ratificere.

Afslutningsvis skal Det Radikale Venstre opfordre udviklingsministeren til en gang årlig via Folketingets Udenrigsudvalg at give en status over aftalens implementering.

Jann Sjørnsen (KRF):

Jeg kan meddele, at Kristeligt Folkeparti støtter en dansk ratifikation af Cotonou-aftalen, partnerskabsaftalen mellem AVS-landene og EU.

Det er klart, at sådan en aftale kunne være bedre, ikke mindst set med udviklingslandenes øjne. Jeg er enig i de kritikpunkter, som bl.a. hr. Søren Søndergaard har rejst her fra talerstolen i dag. Men uanset disse og uanset ønsket om en bedre aftale, så mener vi dog fra Kristeligt Folkepartis side, at aftalen er et skridt i den rigtige retning. Den forbedrer vilkårene for de lande, som har tiltrådt aftalen, og som måtte nyde de goder, der trods alt også er i den, når den kan gennemføres efter endt ratifikation.

Kristeligt Folkeparti er positiv over for regeringens beslutningsforslag.

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

Jeg vil gerne sige tak for den konstruktive, men måske lidt korte debat. Der er gået lidt efterpåske i vores debat her i Folketinget. Der kunne måske ellers nok være grund til at ofre lidt længere tid på denne her store aftale, men jeg er meget glad for den meget konstruktive tone.

Der er tale om en aftale, der faktisk er grund til at være meget tilfreds med. Der er tale om en aftale indgået imellem 77 AVS-lande og 15 EU-lande om bistand og handel.

Der er tale om den mest omfattende nord-syd-samarbejdsaftale, vi overhovedet har, og derfor er det selvfølgelig af stor betydning, at Danmark ratificerer de fremlagte aftaler, altså selve Cotonou-aftalen og den interne aftale mellem EU-landene om finansieringen og forvaltningen af bistanden.

Bistand og handel er, som det blev sagt, de vigtigste elementer i aftalen, og det er hovedformålet med aftalen, at man styrker og fremskyn-der den økonomiske, kulturelle og sociale udvikling i AVS-landene.

Som sagt har der været mange meget konstruktive bidrag til debatten, og jeg håber så, at vores udvalgsarbejde kan blive lidt grundigere, end vores diskussion har været her i dag.

Jeg vil gerne lige kommentere nogle af de ting, som ordførerne har været inde på:

Jeg vil gerne takke hr. Jeppe Kofod, som netop sagde i sin ordførertale, at der her er tale om en meget dyb forpligtelse fra EU's side, og at AVS-landene her får et tiltrængt løft.

Hr. Jens Hald Madsen var også positiv i sin ordførertale. Der, hvor det måske skiller lidt i forhold til os, er, når hr. Jens Hald Madsen taler om frihandel og siger, at det er den rigtige løsning, det er løsningen på alle problemer; det er måske at tage munden for fuld. Men det er rigtigt, at her er et skridt på vejen, og her er en mulighed for en mere åben handel og også for at skabe frihandel.

Problemet har været, at mange af de europæiske lande jo faktisk ikke har været villige til at åbne deres markeder, og det er derfor, vi har haft problemerne. Der må man sige, at frihandel er godt, men det er altså ikke løsningen på alle verdens problemer, og derfor ser vi også i aftalen, at der stadig væk er nødt til at være særlige aftaler for de mindst udviklede lande, altså AVS-landene her, for at de overhovedet kan være med i verdenshandelen.

Så skal jeg takke fru Gitte Seeberg for tilslutningen til aftalen – det var nemt nok – og også fru Margrete Auken, som også gjorde opmærksom på den fairness, der faktisk ligger i principperne, og at det jo nu kommer an på, hvordan vi ratificerer denne her aftale, og at det helst skulle gøres hurtigst muligt. Det håber vi jo så også at vi i hvert fald er med til at sikre ved at være så hurtigt ude. Men selvfølgelig kræver det, at EU lever op til de forventninger, og det kræver hårdt arbejde. Det går vi så i gang med, det kan jeg så love, at vi gør i udvalget.

Til hr. Søren Søndergaard, som var inde på et par ting i aftalen, og som måske ser lidt pessimistisk på det hele, hvilket jeg ikke synes, der er nogen grund til: Først taler hr. Søren Søndergaard om Cuba. Det kan være, at hr. Søren Søndergaard ligger inde med andre oplysninger, end jeg gør, men så vidt jeg ved, og så vidt regeringen ved, var der tale om, at Cuba trak sig fra disse forhandlinger og ikke ville være med i Cotonou-aftalen, og man kan vel ikke helt udelukke, at Cuba har været i tvivl om, hvorvidt landet kunne eller havde lyst til at opfylde de krav, der lå om menneskerettigheder og demokrati i Cotonou-aftalen. Det kan være, at hr. Søren Søndergaard har andre oplysninger end jeg, men dem må han i så fald komme frem med.

Det næste, hr. Søren Søndergaard rejste, var TRIPS-aftalen, altså under WTO. Det er artikel 46, der beskæftiger sig med WTO og TRIPS-aftalen, og hele den artikel er så bredt formuleret, så generelt formuleret, at der ikke er tale om at binde AVS-landene fast til noget som helst her. Bestemmelsen berører ikke AVS-landenes og EU's holdninger under multilaterale forhandlinger, det vil altså sige, at i forhandlinger i WTO står det AVS-landene fuldstændig frit, hvad de vil mene, og EU ligeså.

Artikel 46 indskrænker f.eks. ikke et AVS-lands mulighed for under særlige omstændigheder at udstede tvangslicenser til medicinprodukter under overholdelse af TRIPS-aftalens bestemmelser, men det er klart, at de AVS-lande, som er medlem af WTO, selvfølgelig er forpligtede til at leve op til WTO's regler. Jeg tror, at det er den besvarelse, der er til hr. Søren Søndergaard, ellers må han vende tilbage.

Til hr. Anders Samuelsen, som siger, at Det Radikale Venstre næsten ikke kan styre utålmodigheden: Nej, men der må vi jo så prøve at se, om vi ikke kan få denne her aftale hurtigt behandlet i udvalget og få en hurtig behandling i Folketinget, men vi skal jo gøre det ordentligt, så

derfor må vi også afsætte den tid til det, der skal til. Men selvfølgelig skal vi vise vores engagement ved, at vi laver en hurtig ratifikation.

Så skal jeg selvfølgelig helt tilslutte mig det forslag, som hr. Anders Samuelsen kom med, nemlig én gang om året at oversende en status over implementeringen af aftalen til Folketinget.

Hermed vil jeg slutte mine bemærkninger og sige, at jeg håber på, at vi får et godt udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg må sige, at det nu er første gang, jeg har hørt om, at der skulle være et land, der lavede aftaler med EU, som havde skrupler med hensyn til at underskrive aftalen på grund af menneskerettighederne. Det er noget ganske nyt. Jeg tvivler også lidt på, at det kan være forklaringen, men det må vi have opklaret i udvalget.

Jeg har et spørgsmål med hensyn til TRIPS-aftalen, som jeg hører ministeren i virkeligheden bekræfte – men det er muligt, at vi skal dybere ned i det i udvalget: Betyder den her aftale faktisk, at man f.eks. på medicinområdet indskærper forpligtelsen til at tolke TRIPS-aftalen på en bestemt måde, altså på den måde, EU tolker den? Problemet er jo, at de afrikanske lande og EU faktisk er dybt uenige om, hvordan TRIPS-aftalen virker, for EU synes, den er vældig god, og de afrikanske lande synes, den er meget dårlig.

Så vi må altså have opklaret, hvad det rent faktisk har for konsekvenser rent juridisk for f.eks. de afrikanske lande med hensyn til medicin, hvis man undertegner den her aftale.

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Det kan jo godt være ministerens ret at vurdere, om vores debatniveau var højt eller lavt. Jeg kan bare sige, at jeg har henvendt mig to gange til Udenrigsministeriet for at få en debat. Den var der ikke. Der blev sagt, at der var en skriftlig fremlæggelse, men man kunne ikke få noget at vide om, hvad udviklingsministeren mente som sådan. Det var sådan set det udgangspunkt, jeg havde for at sætte en debat i gang. Men det er så også i orden.

Jeg vil blot sige, at jeg ikke vil overfortolkes sådan, at jeg siger, at frihandel er den eneste løsning. Jeg siger bare, at frihandel faktisk er en af de få konstruktive, langsigtede, holdbare løsninger for de fattigste lande. Det er bistand ikke.

Frihandel er en måde at gøre de fattigste lande uafhængige på, så de kan skabe deres egen frie markedsøkonomi, plus at der her bliver stillet nogle krav til dem om menneskerettigheder og demokrati. Og den danske regering burde også tage ved lære og læse det her meget grundigt, også om det, at man f.eks. skulle fastholde et krav om, at statsborgere skulle tilbageføres. Det synes jeg man skulle kigge mere konstruktivt på.

(Kort bemærkning).

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

Til hr. Keld Albrechtsen vil jeg sige, at det her synes jeg vi må tage en diskussion om i udvalget, men det er den danske regerings opfattelse, at der i den bestemmelse i Cotonou-aftalen er tale om generelle vendinger, og at der netop på det her område, som gælder medicinprodukter, ikke er tale om en indskrænkelse af AVS-landenes muligheder for som sagt under særlige omstændigheder at udstede tvangslicenser, så længe det altså er under overholdelse af TRIPS-aftalens bestemmelser. Men lad os tage den tekniske diskussion i udvalget.

Så vil jeg gerne lige vende tilbage til hr. Søren Søndergaard, som jo faktisk i sin ordførertale var inde på den danske regerings kamp for at forbedre denne her aftale. Jeg tror godt, jeg kan sige, at det har der faktisk været tale om på en hel række områder. Og på det specifikke område, som hr. Søren Søndergaard var inde på, det her om de regionale aftaler, er det jo sådan, at det er i september 2002, hvor det faktisk er Danmark, der har formandskabet i EU, at der skal indledes forhandlinger om de økonomiske og de handelsmæssige aftaler mellem de her regionale grupper af AVS-lande. Og det er klart, at i den forbindelse er det jo udfordringen at sikre AVS-landene bedre muligheder for markedsadgang for landbrugsvarer i EU. Og en anden udfordring er jo selvfølgelig også at sikre rimelige overgangsordninger for AVS-landenes toldafvikling.

Så vil jeg sige, at det jo også hele tiden har været den danske regerings holdning, at der for de AVS-lande, som ikke ønsker at deltage i de regionale aftaler, findes rimelige ordninger for dem, sådan at de ikke bliver ringere stillet. Så det er faktisk noget af det, Danmark har kæmpet for, og det er også noget af det arbejde, Danmark kommer til at fortsætte, netop fordi det er under

det danske formandskab, at de her forhandlinger går i gang.

Til hr. Jens Hald Madsen, som taler om frihandel: Jeg tror, der er tale om nuancer, og hr. Jens Hald Madsen henviste jo også flere gange under sit første indlæg til Venstres eget oplæg på bistandsområdet. Og der må man jo sige: Ja, men Venstres oplæg, så vidt jeg har læst det, ligger jo meget, meget tæt på dansk udviklingspolitik, sådan som regeringen fører den i dag. Så derfor er det såmænd ikke så underligt, at det også ligger op ad Cotonou-aftalen, som jo i meget høj grad også har lagt sig op ad linjerne i den danske udviklingspolitik.

Så siger hr. Jens Hald Madsen, at den danske regering kan lære noget af Cotonou-aftalen, fordi den stiller krav til landenes menneskerettighedssituation og til demokrati. Jamen der er overhovedet ikke nogen uoverensstemmelse. Det gør den danske regering i forvejen.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Helt kort: Jeg anerkender fuldt ud, at regeringen har kæmpet for forbedringer af denne her aftale. Så er det bare, at jeg vil høre, om ikke ministeren kunne løfte sløret for: Hvad er det så for nogle EU-lande, som har kæmpet imod de her forbedringer, og i hvilket omfang er det lykkedes for dem at forhindre de forbedringer, som den danske regering har kæmpet for?

(Kort bemærkning).

Jens Hald Madsen (V):

Jeg vil gerne takke ministeren for svaret. Ministeren sagde, at Venstres udviklingsbistandsoplæg lægger sig helt op ad den nuværende danske udviklingspolitik, som regeringen fører. Det glæder mig. Det vil gøre valgkampen så nem. At regeringens udviklingsbistand er præcis den samme som Venstres nye oplæg, glæder mig meget. Det bliver en befriende, nem debat under valgkampen, og det bliver da utrolig nemt for os at gennemføre de reformer, der skal til, når vi overtager magten. Så tak for det.

(Kort bemærkning).

Ministeren for udviklingsbistand (Anita Bay Bundegaard):

Til hr. Søren Søndergaards oplysning kan jeg sige, at der selvfølgelig er tale om, når det gælder landbrugsprodukter, at der jo ikke er nogen tvivl om, at den danske regering ikke er helt i over-

ensstemmelse med især de sydlige europæiske lande, altså Spanien, Italien, Portugal og også Frankrig. Jeg kan såmænd også løfte sløret for, at når vi har talt om de regionale aftaler og talt om overgangsordninger, har et land som Sverige stået fuldstændig fast på, at fra dag ét, havde jeg nær sagt, skulle det hele være WTO-medholdeligt. Så der er indtil flere lande, som Danmark har været uenig med hen ad vejen, og som vi har taget nogle slåskampe med.

Så er jeg da meget glad for, at jeg faktisk har kunnet glæde hr. Jens Hald Madsen i dag. Jeg tror nu nok, at vi skal finde vores små ting at være uenige om, for jeg ved jo, at Venstre meget gerne vil spare på udviklingsbistanden. Og dér kan vi desværre ikke blive enige overhovedet. Så helt nemt under en valgkamp får vi det nu ikke.

Men jeg vil blot sige, at jeg har været glad for at se, at Venstres principper for udviklingsbistand jo faktisk ligger fantastisk tæt på »Partnerskab 2000«, men det er jo heller ikke så underligt, idet Venstre for meget kort tid siden har været med til at vedtage »Partnerskab 2000« her i Folketingssalen. Så det er selvfølgelig helt logisk.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslaget overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Første næstformand (Ole Løvig Simonsen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 194: Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Hæleri og anden efterfølgende medvirken samt IT-efterforskning).

Af justitsministeren (Frank Jensen).

(Fremsat 21/3 2001).

Lovforslaget sattes til forhandling.